

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 29.08.2022

§ 308

Valtuustoaloite: Lisää puita Lahteen, vastaus valtuustoaloitteeseen; puiden ja muun kasvillisuuden lisääminen huomioidaan kaavoituksessa KV

7190/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginpuutarhuri Kirsi Kujala p. 050 559 4186

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitettyksi.”

Käsittely

Merkittiin pöytäkirjaan, että asian esittelijänä toimi kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 17.08.2022

§ 114

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen seuraavaa:

Kaupunkiympäristön suunnittelun uudessa toimintamallissa puut ja muut viherrakenteet huomioidaan entistä paremmin katutilojen suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.

Viheralueohjelma päivityksessä ja laadittavassa Kaupunkipuulinjauksessa varmistetaan puiden ja katuvihreän lisääminen ja mahdollinen säilyttäminen. Kaupunkitekniikan työohjelmassa varmistetaan tälle riittävä rahoitus.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Kaupunkiympäristölautakunta on kokouksessaan 25.5.2022/82§ palauttanut aloitteeseen annetun vastauksen uudelleen valmisteltavaksi, saatesanoilla lautakunta toivoo lisää puita kaupunkikuvaan.

Useiden eri puolueiden valtuutettujen lokakuussa 2021 tekemässä valtuustoaloitteessa esitetään, että puiden ja muun kasvillisuuden lisääminen huomioidaan kaavoituksessa katutilan mitoituksessa. Katusuunnittelussa ja katutilan muutostöissä esitetään varattavan puiden juuristolle riittävä tila ja otetaan tavoitteeksi kasvillisuuden lisääminen.

Lisäksi esitetään Viheralueohjelman 2013–2025 päivittämisen aloittamista välittömästi.

Vastauksena aloitteeseen

Aloitteessa esitetyt asiat vastaavat kaupunkisuunnittelun näkemystä kaupunkiympäristön kehittämisestä. Kaupunkisuunnittelussa käytössä olevassa kaupunkiympäristösuunnittelun toimintamallissa tavoitteena on tuoda viher- ja katusuunnittelu entistä enemmän osaksi asemakaavoitusvaihetta, jolloin myös katualueelle ja sen läheisyyteen tulevien puiden ja muiden istutusten tarpeet tulevat entistä paremmin otetuksi huomioon.

Uusien alueiden suunnittelussa vihrealueiden määrä, laatu ja sijainti on mahdollista sovittaa haluttuun lopputulokseen riittäväksi. Rakennetun ympäristön kaavamutoksissa liikkumavaraa on vähemmän. Muutoksia katutilojen ja aukoiden tilankäyttöön tuovat mm. lainsäädäntö liikkumismuotojen tilantarpeesta tai meluntorjunnasta ja yleisesti tiivistyvä kaupunkirakenne. Nämä kaikki tekijät voivat pienentää istutettavien alueiden määrää.

Kunnallistekninen suunnitteluohje päivitetään

Kaupunkisuunnittelussa on vireillä kunnallisteknisen suunnitteluohjeen päivitys, missä yhteydessä on laadittu katujen tyyppipoikkileikkausten uudet periaatekuvat mitoituksineen. Mitoituksen perusteena on kuvata katutilan rakenteet sekä viherkasvillisuuden edellyttämä tilantarve. Näihin tyyppipoikkileikkauksiin on osoitettu myös katutilan viherrakenne ja ulkopuolisen viheralueiden vähimmäismitoituksen osa-alueita. Katutilan

mitoituksessa huomioidaan eri toimintojen kuten melunsuojaus, liikennemuotojen muuttuneet tilatarpeet ja lumitila, jolloin tilaa jää kadunsuunnittelussa myös puille ja niiden juuriston tarvitsemalle tilalle.

Uusien suunnitteluohjeiden myötä puiden ja muun kasvillisuuden lisääminen kaavoituksessa katutilan mitoituksessa on aiempaa varmempaa mm. katupuurivistöjä ja vihertaskuja suosimalla. Suunnitteluohje valmistuu syksyn 2022 aikana ja sen hyväksymisestä päättää kaupunkiympäristölautakunta.

Katupuiden säästäminen ja korvaaminen uusilla

Kasvillisuuta kunnioittavassa suunnittelussa kookkaita puita voidaan säästää kasvamaan paikallaan useita kymmeniä vuosia, jonka jälkeen puun elinkaaren päättyessä tila vapautuu kaavan mukaiseen käyttöön. Lahdessa esimerkiksi entisen Anttilan edessä Kauppakadulla linja-autopysäkin kohdalla kasvaa vanha paju, joka tullaan säilyttämään mahdollisimman pitkään.

Katualueilla puuston seuranta ja poistuvan puun uusinta vastaavalla puulla on vallitseva toimintatapa. Katupuiden uusinta on Lahdessa järjestetty tutkimusten perusteella hyvin. (Korjausvelkaselvitys Lahden viheralueista vuonna 2020, Ramboll). Lajistoa on lisätty varovaisesti ja kasvualustakokeiluja on käynnissä puiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Vahingoittuneen tai ikääntyneen puun poisto kirjataan istutustarpeeksi seuraavalle vuodelle. Tarkoitukseen on varattu vuosittain määräraha Kaupunkitekniikassa.

Toteutumattomat puurivit katualueilla

Aloitteessa esitetään, että tarkistetaan, onko kaikki eri asemakaavoissa esitetyt puurivit istutettu ja ellei, mikä on syynä. Toisena asiana esitetään selvitystä sellaisista yleisistä alueista, joille kasvillisuutta voisi lisätä. Viheromaisuuden inventointi osana omaisuusrekisterin päivitetystä on käynnissä ja työ kestää vielä useamman vuoden. Asemakaavan mukaisten puurivistöjen toteutumattomuuden syitä ja mahdollisuuksia niitä täydentää, käsitellään luontevasti kaupunkipuulinjauksen laadinnan yhteydessä. Linjauksen yhtenä tavoitteena on kaupunkipuiden tuottamien hyötyjen lisääminen, jonka saavuttamisessa puiden lisääminen on merkittävä keino. Olevan puuston säilymisen turvaaminen on keinoista ensimmäinen. Kaupungin kiinteistöt ja yleiset alueet, joille puustoa voidaan lisätä, selvitetään laadittavan kaupunkipuulinjauksen yhteydessä yhtenä sen osa-alueena.

Viheralueohjelma ja muut ohjelmat

Viheralueohjelman 2013–2025 tarkempia ohjelmia on toteutettu, viimeisimpänä on valmistunut avoimien viheralueiden niittyverkostoselvitys vuonna 2020. Toimenpideohjelman toteutus on investointiohjelmassa jaksoitettu kymmenelle vuodelle.

Eri kaupunkien tekemä selvitys nimellä ”Kaupunkipuulinjaus” on selkeyttänyt niiden (esim. Turku, Tampere, Espoo) alueella olevien puiden arvon ja merkityksen tunnustamista ja yhteisesti sovittuja tavoitteita. Vastaavan linjauksen laatiminen on tavoitteena aloittaa vuoden 2022 aikana myös Lahden kaupunkisuunnittelussa. Ohjelmassa ohjeistetaan mm. ilmastonmuutoksen kasvillisuudelle, erityisesti puille, aiheuttamien vaikutusten torjunnan ennakointiin (kuivuus, myrskytuulet, taudit ja tuholaiset). Työssä osallistetaan asukkaita ja sen koostaminen kestää

vuoden. Viheralueohjelman päivitys 2026-2038 on pitkän aikavälin työohjelmassa. Työ voidaan aloittaa syksyllä 2022, jolloin se valmistunee päätöksentekoon vuonna 2024.

Lisää puita Lahteen

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan, että jatkossa puut ja muut viherrakenteet huomioidaan nykyistä paremmin katutilojen suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.

Kaupunkiympäristön suunnittelun toimintamalli tukee tätä, koska sen tavoitteena on jatkuva yhteinen suunnittelutyö. Kartoituksilla selvitetään nykytilanne ja saadun tiedon pohjalta laaditaan toimenpideohjelmat. Kaupunkitekniikan työohjelmassa asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv:-